

Сл. II 840

Р. 159/100
Сл. 14, д. 15

ВЕНКО МАРКОВСКИ

Ч. 6. Ср. 184

НА ИСТОК

СОНЕТАЊ ВЕНЕЦ

СЛОБОДНА МАКЕДОНИЈА

1944

I

На Исток, на Исток, желания мои,
от ранина бродат бронирани танкой,
на нога е степта, настанала страна,
и сърцата втели са стрели безброй.

Ко атлас е земня, ко солза е свод,
на рамена красни нараснале крила,
по снагата лета пролетната сила,
чекорите жар са, ко куршум е ход.

Върз класови расне партийниот гърб,
низ бурите кори тигрицата-Днепар,
Будьонови коньи по степите цепат.

Погледите криат и молня и сърп,
образите тежат, ко яболка зрели,
аловее утро над Русиа смела.

II

Аловее утро над Русиа смела,
а в концлагер тува е ужас и мрак,
в каушите влажни не влезуе зрак,
над мислите висат наострени телой.

Но лица са ведри и бодро е око,
длабоката вера е твърда ко чук,
не познава пречки коравиот дух,
а младоста буйна не трепка от окой.

Копачите гребат камениот пат,
ветровите кинат раменъици голи,
в планините тлее убавата пролет.

Елинската земня я покосил глад.
На Исток, на Исток, желаниа смели,
исполини волни расониле чела.

III

Исполини волни расониле чела,
зашумеле друмой ко развигор в лес,
Советите бранат советската чес,
со Разин и Донски во бойот се слеле.

А Европа блиска я притиска крепа,
лагерите зяат ко отворен гроб,
на бесилка висне непокорен роб,
огништата сиви ги покрива пепел.

Ке зарика Везув от Европа стара,
народите твърди ке расфърлат жарой,
разбунети глави ке пламнат во строй.

По коските виат сокриени търнъ,
на градите в върне кашлицата църна,
орловите сърца нарипале в бой.

IV

Орловите сърца нарипале в бой,
а моето сърце раскопало маки,
се склопиле в поглед гарванови мракой,
осойница скришна сред нокъва ме пои.

Край прозорот светка стражарскиот штик,
месечево млеко по реката тече,
нестопени рани под грдите печат,
во гърлото седнал студениот здих.

Полегнете мои бакарени мисли,
расонети очи затворете листой,
а планините гине звездениот рой,

одоцнети сенки наседаде в памет,
пурпурната зора разгоруе пламень,
слободата грее върз красниот строй.

V

Слободата грее върз красниот строй.
Натежнуе мокъта. Советите в штурм са,
в Хитлерови орди забродила чума,
во кърф са одрамени глави безброй.

Гранитниот Казбек на стража е пак,
Цървената войска я огреал Ленин,
ги повела Сталин суровите деной,
другарите громат безумниот враг.

О, времена - вечнос забързайте ход,
нараснуйте мои напоени жили,
поткрепи ме младос, оякнуйте сили,

Тимошенко тежок одронуе плод,
тракторите порат полињата бели,
искласено солнце растопуе стрели.

VI

Искласено солнце растопуе стрели,
а устата реди победниот химн,
израснуат борци сред огин и дим,
во борбата свети советскиот челик.

А темница тегне върз немските глави,
наежени, глей ги, се собрале куп,
студ сърце им гризе, а снага е труп,
и спомен за дома окопите дави.

Закапала есен над стариот свет,
край пеплишта стари колерата дреме,
разбойници плачат по старото време.

На земнята зрее жетвениот ред.
На Исток, на Исток разлистете смелос,
ф бой ветерот летнал по степите врели.

VII

Ф бой ветерот летнал по степите врели,
и Волга е буйна и гневен е Дон,
Украина мине на казашки конь,
върз трупови денот от нокъта се дели.

Границата гърчи набърчкано лице,
моорници лазат по твърдиот край,
в колибите тихи проникнуе май,
по степите пеат советските птици.

И ранен е зверот. И врагот е в пламень,
над векот ке вейне вишневото знаме,
па земнята диши ужасниот бой.

Два строя се борат. Танковите летат,
илядници нови Чапаевци светат,
а Кавказ ги кренал синовите свои.

VIII

А Кавказ ги кренал синовите свои,
казашките сърца насобрале бури,
казашките очи са страшни и сури,
казаците летат со песна на бой.

Ятагани въртат низ воздуот сиф,
в просторите ширни копитата пеат,
набраната сърдба над врагот се лее,
а мислите нивни са силни ко зриф.

Забързале, рутат и куткат стар свет,
низ Европа зинат нетийнати гробой,
по куките плиска фашиската злоба,

и тегне над веги окървавен гнет.
О, летнете сега и в моата страна,
соберете моите несклопени рани.

IX

Соберете мойте несклопени рани,
разведрете чела, разжарете 'лик,
от ранени гради извадете штик,
над моата пролет подранила слана.

Народната войска со пушка ве чека,
со пушка ве чека и снежниот Шар,
върсниците мои са полни со жар,
и буйни са како айдушките реки.

Во сърцата носат илинденска кърф,
ги залулал Яне, ги заранил Гоце,
ги учел низ Солун на маштина Орце.

Я сакам да паднам в редовите пърф,
низ моата страна разинале рани,
теглилните маки неплакани, брани.

Х

Теглилните маки неплакани, брани,
о, тежат и лежат на испустен праг,
Развързете песни, прогонете мрак,
растопете стара, заварена слана.

Я вързан сум сега. Я в затвор сум тува,
зид висок и студен се вие ко смок,
враг злобен ме фърли да капам без срок,
ко пропаден сирак во тугина глува.

Планините тежат върз моите плешки,
лазурите модри са покрови тешки,
и гробой ме дават и сегде е тмай.

О, тува е тесно - а пресна е младос,
неканети китки закитиле гради,
ах, скрийте ги вие сред вашиот край.

XI

Ах, скрийте ги вие сред вашиот край,
над старите рани не димете спомен,
со новото солнце посретнете домой,
по лицата мили открилете зрак.

Да летнам, да летнам, о, дайте ми конь,
айдушката Места на победа шуми,
Пиринските сенки се збират край Струма,
Балканите вриат и биат смел звон.

И грее над мене непомрачен свод,
и младоста рика и бликнала снага,
и шепоти срце, умираат таги. . .

Сред борбата бърза я вързуам плод,
над моата земня истлеала ярос.
Ластовици летат. Ке сретам свой народ.

XII

Ластовици летат. Ке сретам свой народ.
Ке закопам маки. Ке закопам жал,
ке закитам сетре со трендафил ал,
ке стиснам и плиснам спомените стари.

И далеку негде ке остане лагер,
зад мене ке лежи о, пус Ени-кьой,
и муграта морска мои гради ке дои,
ке крепне, ко в епос, подмладена снага.

И солнце ке полни раздиплени дни,
широката земня ке разгърне поли,
по мирните стрей ке огрее пролет.

Во пустош ке лежат занданите зли,
ке исчезнат робой - ке изгинат царой,
и сърце ке згреам на братските жарой.

XIII

И сърце ке згреам на братските жарой,
и моето либе ке сје до мен,
и синот ке расне сред просторен ден,
и моата стреа ке биде цел народ.

А моата майка! А моето Скопје!
Пак Вардар ке търча под стариот мос,
пак моата младос ке тегне ко гроз,
татковино моа - о, спомени топли! . . .

По улици ленгат растрелани мажи,
в запустени домой невестите тажат,
от камшици сиви подивеал край.

Върз постели мъртви назревуат рани,
плодовите тешки ке накръшат гранки,
над раменя радос ке зарони май.

XIV

Над рамена радос ќе зарони мой. . .
И летнаа деной. . . Обрачите пукат,
востанишки бури по портите чукат,
а солнцето в бойот закървило сая.

Настануе Балкан, се надига свет,
Титовата войска разгромуе Хуни,
коравите орли на Ѓьорги се бунат,
ке стресат от рамо фашискиот гнет.

И Европа рикна. И пламнаа страни,
затропаа окой, подзинаа рани,
народите юрат в жестокиот бой.

И земњата вие испиено тело,
и времето фрла разгърлена стрела. . .
На Исток, на Исток, желаниа мои!

МАГИСТРАЛ

На Исток, на Исток, желания мои,
Аловее утро над Русиа смела,
Исполини волни расониле чела,
Орловите сърца нарипале в бой.

Слободата грее върз красниот строй,
Искласено солнце растопуе стрели,
Ф бой ветерот летнал по степите врели,
А Кавказ ги кренал синовите свои.

Соберете моите несклопени рани,
Теглилните маки неплакани, брани,
Ах, скрийте ги вие сред вашиот край.

Ластовици летат. Ке сретам свой народ.
И сърце ке згреам на братските жарой
Над раменя радос ке зарони май.

Концлагер- Ени-кьой
1941 г.